

LA CAMPAÑA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRÀNGEER, 2'50.

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MÍTJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

ULLADA POLÍTICA

Un fet notable: el naixement de la Solidaritat gallega. El manifest que ha donat al públic es un gran acert. Està escrit ab el cor y ab el seny en admirable armoniació. Catalunya deu felicitarse'n per haver sigut l'iniciadora de aquest moviment salvador, que restablint el vigor innat y el carácter original de cada regió, il·lurará a Espanya de la desastrosa acció de un centralisme enervant y abusiu, y reconstituirà la nació baix la base de la voluntat del poble, lliure de trabas, coaccions y corruptelas.

La constitució de la Solidaritat gallega y els síntomas de que l'gran exemple de Catalunya tindrà imitadors en moltes altres regions, son un bon auguri de les valentas campanyas parlamentàries que s'apropan; al la reapertura de les Corts fixada pel dia 10 del pròxim mes d'octubre. Ja veurà en Maura, que tant felissas se las promet, com no ha de bastarli el vot incondicional de la seva majoria, per imposar á la nació 'ls seus projectes de reforsament á l'accio del poder central, ab els quals pretén tenir l'onada solidaria. Prompte's convencerà de la seva impotència, que contra l' despertament de un poble no hi valen artimanys.

En aquests últims dies l'Amo Toni ha celebrat conferències secretes ab els capitostos de les desgabellades fraccions liberals dinàstiques. ¿Es que 'n traman alguna contra 'ls grans avensos de la Solidaritat? ¿Serà qu'enfront de la Solidaritat popular, pretenen constituir la solidaritat oligàrquica? En aquest cas en Maura, més hi perdrà que hi guanya, perque á tal extrem de descredibilitat han arribat las collas liberals dinàstiques, que ja no poden aprofitar-se. El seu fracàs es definitiu y encomenadis com la pesta. Caldrà que no ho perdi de vista el canceller mallorquí.

* * *

La qüestió del Marroch sembla que s'aquieta. De moment las kàbiles més farruques se mostren dispostas á sometres, acceptant las duras condicions del general Drude, que 'ls exigeix sumes de diners no despreciables y l'entrega dels principals autors de las matansas de Casablanca. Ja veurém fins á quin punt arribarà la sinceritat de aquells desesperats que, á pesar del seu valor indòmit, no han pogut resistir els efectes terribles de la penetració pacifica... á canonades.

De moment cauen per terra certos projectes que s'atribuïan al govern espanyol d'enviar á l'Africa novas forces, per ocupar determinades plassas. Era un plan que 's portava en Maura secretament y que desmentia 'ls seus decantats propòsits de no intervenció. Haurérem de donarnos per satisfets, si resulta cert que la nova marxa dels successos ens lliura d'embolicos, compromisos y perills.

* *

La ciutat de Málaga y alguns altres pobles de aquella província acaben de ser víctimes de terribles inundacions, que han causat algunes morts y perdudes materials considerables.

Aquesta es la sort d'Espanya, desd que la tala dels boscos ha ocasionat un desequilibri atmosfèric, que casi 'ns equipara ab l'Africa. A les secas prolongades succeeixen sempre las inundacions devastadoras. Lo que hauria de ser un bon remey se tradueixen en una agravació del mal.

El govern no té fondos pera socorre als damnificats, y per donar una mostra de generositat, ha re-

EL PRESIDENT DEL TRIBUNAL:—Que s'aixequi el Sr. Lerroux, autor del article...

DON ALACANDRO (tremolant:) —Per...per...meti; l'au... l'au...tor del article es el se...se...se...nyor.

comenat á las autoritats malagueyas que obrin una suscripció.

Creyém nosaltres que Catalunya, com tantas altras vegadas, deuria iniciarla pel seu compte, donant una volta més un testimoni evident del seu espirit... separatista.

PEP BULLANGA

ANIVERSARI

CUMPLEIXEN avuy 39 anys de la memorable Revolució de Setembre, aconteixement històric, pròdhic en ènseñanzas.

Els que 's diuhen revolucionaris permanents, hauran de comprender que las revolucions no poden realitzar-se sino quan existeixen

en els esperits y alienen en el medi ambient. Així també no esclata 'l llamp, sino quan l'atmósfera està prenyada d'electricitat.

Els que abominan de certes conjuncions políticas, taxantlas de bonas á primeras com á inmorals y impuras, hauran de tenir en compte que la Revolució de Setembre hauria fracassat, tal com fracassaren totas las tentatives que la precediren, si previament no s'hagués realitzat la coalició de tots els elements liberals y democràtics, aplegant sota una mateixa bandera, als que dos anys avants havian renyat dura batalla en els carrers de la capital, y que semblava havian d'estar separats eternament per un abisme omplenant de sanch. No foren ells els que 's'uniren: fou el país qui 'ls obligà á agermanar-se y olvidar angoniosos recorts, per empindre junts un acció salvadora.

Els que creuhen que basta triomfar en un cop de fosa, per assegurar la victoria y assentar en ella la llibertat y la prosperitat de un país, no poden olvi-

dar que la Revolució de Setembre tan sols pogué cumplir, y encare imperfectament, una part insignificante del seu programa. Sigu perque 'ls homes que la dirigiren tenian molts dels vícis inherents al règim cayut; sigu perque las concupiscencies de alguns polítics influents se sobreposaren als austers devers del patriotsme; sigu, en fi, perque 'l poble mateix no estava prou educat pera la pràctica de la democracia, es un fet indisputable que desde un principi la Revolució's desvià del seu camí, per anar á estrellarse, sis anys més tard en el garrofer de Sagunto.

Pero ab tot y haver ocasionat tants desenganyos, la Revolució de Setembre fou una modificadora de las costums, en sentit progressiu, y una sembradora de idees.

La mateixa restauració se veié obligada á transigir ab una part dels principis revolucionaris y a procurar-se 'ls serveys dels homes de la Revolució. A despit dels impulsos regressius, propis de tot movi-

ment restaurador de un trono, ha hagut de acceptar, sisquera nominalment, algunes de les conquestes revolucionàries, entre elles el sufragi universal, que fa al poble que vol i sab exercirlo, amo i senyor de la seva voluntat.

Del sufragi universal s'ha valgut principalment Catalunya, pera convertir en acció política la solidaritat dels seus sentiments. Ab el sufragi universal ha derrotat á les oligarquies i al caciquisme. En la pràctica del sufragi universal s'ha forjat aqueixa santa unió de tots els catalans, basada en la tolerància i l'respecte mutuos que avuy admira el mon enter i saluda Espanya tota com una llum d'esperança redemptora. Ab el sufragi universal Catalunya està realisant una revolució veritable, que per tenir les seves arrels en l'ànima del poble, està destinada a produir resultats més solits y trascendentals que totes les altres confiades sols al exercici de la forsa.

En un dia com avuy, saludém á n' en Salmerón, l'única figura de l'època revolucionària que sobreviu ab dignitat, 39 anys després de aquell gran aconteixement; esperit eternament jove, patriarca abnegat, apòstol venerable de la Llibertat y del Progrés.

LA CAMPANA

Als enemichs y als amichs

Es digne de observar-se que l' caliu d' odi y de hostilitat contra la Solidaritat, de tant en tant y á intermitències s' encén en flamarades. Aixó succeix cada vegada que 'ls seus enemichs, per temesa ó per despit, hi tien llenya ó bufan desaforadament com uns desesperats.

Avants solian llenyar en contra d' ella tota mena de imputacions calumñosas. La motejaven de reaccionaria y de separatista: la presentaven com una conjunció repugnant de ambicions y concupiscències. Aspiraven á ferla odiosa y á que la opinió sana del país li negués tota mena de consideracions. Pero no 'ls hi valgué la treta: l' opinió 's feu decididament solidaria, revelantse així, per lo que respecta á Catalunya ab la colossal y may vista victòria electoral del últim mes d' abril, y per lo que atany al resto d' Espanya ab una esplèndida florida de simpatias y afecions. Y en las Corts la minoria solidaria triomfà també, fents escoltar, fents respectar, pronunciant sobre totes las qüestions que allí s' plantejaren, discursos substancials, serens, plens de doctrina sana y de arguments robustos y ben fonamentats que quedaren sempre sense impugnació.

Pero 'ls enemichs de la Solidaritat, les oligarquies monàrquiques y 'ls seus auxiliars demagògics no volen donar-se á partit, ni rendirse á la evidència. Mentre se vegin amenassats no posaran fi á la seva hostilitat: els hi va la vida. Y es per això que no descansan y tien feixines sobre l' caliu. Mes no veuen que al obrar així delaten la gran alarma de qu' estan posseïts. Las seves campanyas resultan contraproduentives. Son campanyas en contra d' els mateixos. Ab els seus afanys de pertorbar á l' opinió, se tien terra als ulls.

Ho aném á demostrar.

* *

Diuhen avuy que la Solidaritat s' està desmoronant, s' està desfent; suposan que dels elements diversos que l' integrant tira cada hú pel seu costat, y asseguran que dintre de poch temps no quedará d' ella ni rastre.

Al expressarre així confonen llàstimosament les espècies, volent medir á Solidaritat ab el mateix ra'ser que s' utilisa pera medir á les banderias políticas al servei de un jefe, que dicta la llei sense contrast, fent una confusió monstruosa de interessos personalistes y de conveniencies de partit. No ho acaban d' entendre que Solidaritat no siga res de això. No saben ferse'n càrrec de que la forsa solidaria, que no reconeix altres gerarquies, que 'ls qu' expontàneamente emanen de la confiança pública, radica en el sentiment vigorós de tot un poble. Y aquest sentiment, incapàs de plegarse á cap convencionalisme, resulta invulnerables, com ho son les forses de la naturalesa.

Així si algún ó alguns dels homes á qui el poble ha honrat ab la seva confiança, se desvies del camí recte, el mateix sentiment popular l' anularia. Qualsevol d' ells que pretengués entronizar las malas manyas propias de las banderias dedicadas á la explotació política, se veuria aburrit de tothom y's quedaría sol.

Y en el cas, improbable, de que surgissen entre elles algunes discrepcions, serían aquestes accidentals y passatgeras, y l' ideal solidari, l' ideal de la emancipació de la voluntat nacional, l' ideal de l' autonomia, subsistiria en tota la seva integritat, porque essent el poble qui'l vol, seria sempre'l poble qui cuidaría de imposar-lo.

No 's fan càrrec de l' essència y la virtualitat de aquest gran moviment popular els enemichs que propagan, com han propagat sempre, la seva pretesa decadència, els que suposan, com han suposat sempre, la inminència del seu desbaratament. Per això tots els seus mals auguris han quedat incomplets, y avuy hi quedaran també, porque no tener fonament, y no son més que ansietats mal reprimidas de una incurable malavolensa y de una alarma interessada.

* *

Y quin destaratament el seu! Y quantes contradiccions en lo que s' atreveixen á afirmar! Tant aviat diuen que 'ls diputats y senadors solidaris s' agitan com uns desesperats veient fracassada la seva empresa, com asseguran que no fan res, consumintse en una dessídia reveladora de la seva impotència. ¡En que quedem!

De la projectada excursió á Galicia n' han tret part per amuntgar els més ridiculs infundis. Quan se tractava de anarhi desseguida, atacavan als solidaris catalans culpantlos de inniscuirse en els asumptos de una regió extranya. Y tan bon punt se digué que l' excursió s' ha aplastat, els ha faltat temps per atacarlos porque no hi van desseguida.

Els mateixos s' haurien de avergonyir de aquesta pobresa de recursos. ¿No tenen altres armas més poderoses per esgrimir en contra del moviment solidari? Llavoras, fassin examen de consciència, y confessin els mateixos qu' estan ben llestos.

* *

Nosaltres som dels que creyem que l' expedició á Galicia deuria haverse fet ja, ó quan menos deuria realisar-se avants de la reapertura de las Corts. Creyem que ab ella se conquistarà una nova regió á la causa iniciada á Catalunya, y no es de desdenyar el gran efecte moral que això produsiria, y la forsa que recabarà la minoria solidaria per empredre en el Parlament una vigorosa campanya contra l' desaterrat projecte de Lley de Administració local qu' en Maura oposa á les legitimes aspiracions de la Solidaritat. L' excursió á Galicia, avants de la reapertura de las Corts, la reputem de una oportunitat política de gran alcans, en calitat de acció vigorisadora, tal com ho fou, en circumstancies anàlogas, l' *Aplech de la Protesta*.

Ab la franquesa que 'ns caracterisa hem de consignar, que tal volta no han tingut en compte tot l' alcans de aquest acte, els que han proposat l' aplasament del mateix, ab gran contrarietat del Sr. Salmerón. Sabem que no son, per fortuna, rahons d' ordre polític las que 'ls han mogut á demanar que s' aplassés, sino consideracions personals en gran part atendibles: els representants solidaris, que viuen del seu treball, necessitan el seu temps pels seus afers particulars, y no poden donarlo tot á la política. Pero en el cas present haurien de fer uns esforços.

Galicia els espera ab els brassos oberts, y en aqueixa abràsada fraternal, preludi de nous actes de difusió del ideal català per totes las regions d' Espanya, pot trobar la seva anulació el funest projecte ab qu' en Maura maquina entregar municipis, províncies y regions al arbitre omnipotent del poder central.

P. K.

El més valent dels valents

LITAMENT s' ha posat de rellieu una y moltes vegadas la valentia del home que, en un rapte d' arrogància, exclama: —*Para valiente, YO*.

Nosaltres, la setmana anterior y l' altra de més enllà, l' buscaram al davant de la taifa kabilenyà que, al final de les sessions municipals, insultà á nostre bon amich D. Guillém López y altres regidors solidaris, y no li vegerem; perque no hi anà. ¿Es que no arriba á tant la seva valentia? ¿Es qu' es sols un Raisuli de boquilla, enemich de donar el cos, y que 's contenta ab dir als seus: —Aneuhi, vostres sols, y tots plegats ens cubriré de glòria?

Pero aquests atentats bullanguers, escandalosos y denigrants, per lo que tenen d' iniculces, siguieren pùblicament reprobats pels mateixos regidors lerrouxistes, alguns dels quals no tingueren reparo en declarar que no eran corregionaris seus els que 'ls cometien. En v' es observà que, al cometre'ls, donaven moris á la Solidaritat y viscans á n' en Lerroux: així y tot repudiaren tota connivència ab ells.

La *Gaceta xina*, la trona del ex-emperador, quedà, d' aquesta feta, cullida entre dos fochs: ó tenia que condemnar als seus corregionaris de la kàbila, ó tenia que censurar als seus corregionaris del Ajuntament. ¿Com resolgué l' conflicte? D' una manera molt senzilla: apelant á la estratègia del silenci. En boca tancada no hi entraren moscas. Y lo que diria l' amo: —*Para valiente, YO*!

* *

Ja fa algú temps qu' en Lerroux dirigeix als seus fanàticxs, no ja parlantlos sino fentlos l' ullot. S' ha establest entre ELL y ells una secreta intel·ligència, en virtut de la qual els pot excitar á cometre tota mena de barbaritats, reservantse, per la part seva, la facultat de dissimular y fer l' orní, segons vajen las coses y millor convingui. Avants els educava en la escola de l' excitació directa y pública y de la valentia á cara descubierta: avuy els ensinistra en l' art de la duplicitat.

Quan uns pinxos de càmara amenassan á un diputat periodista, á cubert de les sombras nocturnas, y un amich de l' amenassat se presenta á n' en Lerroux á demanarli comptes del inaudit atropello, respon en Lerroux qu' ell no té res que veure ab aquells fulans. Y ni reproba ni abona el servey que aquells fulans han cregut prestarli ab la seva etzagalada. Se necessita donar mostres palpables de valor cívich y las dona fugint d' estudi. —*Para valiente, YO*!

* *

Pero què li passa á n' aquest home, un temps tan arrogant y avuy tan cautelós?

Perque ja haurán observat qu' ELL, que avants escribia y parlava á tot estrop, avuy á penas escriu y casi mai parla. Quan la *Gaceta xina* dona alguna reliscada, com la d' atribuir al Sr. Catena, propietari d' *El País*, el desistiment de la campanya de Montjuich, ell se limita á intervenirhi donant tota la culpa als seus companys de redacció. ¿Es qu' en Lerroux dirigeix un periódich, sense ni menos enterrarse d' aquells traballs que á la seva persona's refereixen? Això no ho farà creure á ningú, encare que ho juri. Aquí lo que hi há es que ja no es lo que avants era, sinó un home molt distint. Avants sostenia tenament lo que la seva ploma traxava, y avuy, en canvi, s' escorra quan l' atrapan, y procura escapularse. Pero, això sí: —*Para valiente, YO*!

* *

Avants no deixava passar una setmana sense galar en un meeting ó altre. Impetuós, caldejant, enar-

dit, feya bullir là sanch del seu auditori ab els seus atreviments. Com Samson en la cabellera, ell tenia tota la forsa en la llengua. Per no perdre la veu, fins va imposar-se l' sacrifici de deixar el tabaco. Donchs ara ja no parla en públich, deixant passar mesos y trimestres sense perorar. Y en els meetings de la *Kábilà* y en els meetings de *La Rebeldia*, se limita á ferhi acte de presència, pero sense xistar, sense dir aquesta boca es meva. Hi apareix com una sombra y 's limita á recullir els aplausos que se li tributan. Es un orador d' una nova especie: un orador mut, y es tan especial la idiosincrasia dels seus fanàticxs, que lo mateix l' ovacionara que calla, que avants quan convertia la seva boca en un cràter de volcà revolucionari en plena erupció. Si serà valent, quan ni á parlar s' atreveix! Ja va dirlo l' altre dia: —*Para valiente, YO!*

* *

¿Com s' explica aquesta virada en rodó, que implica la claudació completa d' un temperament?

Sols d' una manera. La preterita valentia d' en Lerroux radicava no en la seva persona sino en la investidura de diputat. Era valent perque era inmune. Al faltarli la investidura que'l posava á cubert de persecucions judicials, se li ha acabat la valentia. Per això oda tant als solidaris, que 'ls han deixat sense corassa protectora.

Auy ja no pot escriure aquells articles ni pronunciar aquells discursos que treyan foch, y que tant enarbovan als imbecils que se 'ls prenien en serio. Si avuy els repetis, á cada punt tindria que donar comptes á la justícia. Y parlar baixant el dia-passó, medint el valor dels seus conceptes y de las seves paraules, tampoc es cosa que li convingu, perque defraudaria l' expectació dels seus admiradors, els quals, acostumats al pebre y al vitxo d' altres temps, el tindrien per insipit y aigualt.

Vels'hi aquí racionalment explicar el per què del seu canvi radical, la causa de la seva prudència, el motiu del seu silenci. —*Y un home així encara s' atreveix á dir: —Para valiente, YO!*

* *

Pochs días enrrera la mostrà aquesta valentia davant de la Sala criminal de l' Audiencia. Devent comparéixer al acte de la vista, per un article publicat en un dels seus llibels, del qual s' havia declarat autor, ab tot y acusar-se'l d' *apologista del regicidi*, inculpació que havia de considerar ell molt honrosa, ja s' troba extrany que previament no donguer comptes de l' acte en la *Gaceta xina*. —Cóm un home, tan ferm en las seves conviccions, al arribar l' hora de refermarse en ellas desde l' banc dels acusats, se privava de la presència del públic que hauria omplert la Sala?

—Ay! Es que 's reservava realisar un nou acte de valentia y, per un exès de modestia, no volia testimoniar que 'l presenciasi.

En Lerroux, que s' havia declarat autor del article quan encara creya que seria elegit diputat y 's considerava, per aquest motiu, exempt de responsabilitat, esperà l' últim moment, pera proclamar que no ho era, y presentà á qui 's prestà á comparéixer com á tal.

Decididament, després d' aquesta inesperada substitució, podia eixir de l' Audiencia replicant fort de talons y modulant, al ritme dels seus passos arrogants, el consabut estribillo: —*Para valiente, YO!!!*

P. DEL O.

BATALLADAS

E vá aclarint lo de las 140 mil pessetas de Buenos Ayres. El doctor Mereira, resident en aquella capital, ha publicat un follet dirigit als republicans espanyols, ahont explica l' destí que devia donar-se al díner recaudat pera coadiuvar á l' acció republicana.

Ab motiu de haver anat el Sr. Fuente per segona vegada á Buenos Ayres, el Doctor Calzada convocà una reunió, á la que hi assistí el Doctor Mereira, acordantse fer un esforç pecuniari pera la revolució.

El Doctor Mereira proposà que tot lo recolestat pera la causa revolucionaria, sigués depositat sense excusas y ab reserva en un Banc, ab las firmas del President, Secretari, y Tresorer, y que l' envio s' efectués per tres comissionats especials de la Lliga, á fi de saber per qui, com y de quina manera serian invertits aqueixos fondos. «A ello contestó el President Dr. Calzada que seria una ofensa al Jefe del partit, no podia enviar els fondos á n' en Lerroux, ni molt menos declarar qu' en Lerroux podia invertirlos en la forma que tingües per convenient y sense donar comptes á ningú.

De manera que l' Doctor Calzada, després d' haver manifestat que lo proposat pel Doctor Mereira seria una ofensa al Jefe del partit, no podia enviar els fondos á n' en Lerroux, ni molt menos declarar qu' en Lerroux podia invertirlos en la forma que tingües per convenient y sense donar comptes á ningú.

* *

En vista de això, nosaltres no creyem ja en la interview del Doctor Calzada, rellevant á n' en Lerroux de rendir comptes, perque 'ns costa molt deixar de creure en la seva formalitat, mentres no tingüem dades indubitalbes que 'ns obliguin á modificar la nostra opinió.

El Papa acaba de publicar una encíclica contra el modernisme, enar-

tenant per tal no'l modernisme literari ó artístich, sino la tendència d' alguns catòlics á armonisar la religió ab la ciència moderna.

El Vaticà condemna resoltament aquests propòsits, girantse d' espàtials al progrés. Qui tingui idees propias, en aquest sentit deu ofegarlas: qui vegi en el seu esperit noves clarors, deu apagar la llum que les difundeix. La veritat suprema està encarnada no en la rahó de cada hú, sino en las imposicions dels que 's creuen y proclaimen emanacions direcias de la divinitat.

Llansats per aquest camí, la religió y la ciència, la religió y el progrés, la religió y la vida, lograrán que arribin á ser coses completament antitéticas.

Quan cert resulta l' antic adagi llati: «*Quos Deus vult perdere, prius dementat!*»

El Centre nacionalista republicà ha decidit donar senyalment una funció en el Teatre Principal, abonant totes las localitats. Més per lo que respecte á l' entrada general ha acordat repartir-la de franch entre las societats obreras.

Vels'hi un rasgo de generositat que hauria de tenir molts imitadors, entre 'ls elements amants de la cultura.

Dos libellos lerrouxistes que usan un llenguatje asquerós, que fins en els burdells se 'n avergonyen, han sigut denunciats dictantse auto de presó contra 'ls seus directors.

</

Poo, á aqueixos redentores del obrero que no serveixen per altre cosa que pera portar al mateix per la pendent de l' ignorancia y del salvaixisme.

CALAFELL, 22 de setembre

El nostre sarrió de carbó ja té dos diumenges qu' està atacat de una mènega brutal á unes senyors molt honorades, que's dedicavan á assistir als pobres necessitats. A n'ell si que se l' hauria de atacar per tenir una marruxa tan descarada y tan hipòcrita que tot lo dia està anant darrera dels cacichs y bescantant als solidaris de Calafell.

SECCIÓ OBRERA

Nostres felissons cotxeros

Fa alguns mesos, y ab motiu de la festa de Sant Antoni, una revista obrera publicava un article dedicat al gremi de cotxeros, prenen com á punt de mira dels càstichs trents á bala rasa que l'autor del article en qüestió disparava á dret y de través, la fatal propensió que 'ls individuos d' aqueix gremi senten á divertirse, honrada y pacíficamente així sí. La diversió es, pels cotxeros, cosa poch menos que sagrada, y ab motiu ó sense, ells se diverteixen tan sovint com poden; pero l' articulista opinava—yo penso en aquest assumptu com ell—que, si bé les humorades dels que menjan carruajes més ó menos luxosos no poden ser censuradas baix el punt de vista de perjudicar á ningú, ésser cambi deuen serio pel perjudici que s' irrogan ells mateixos, tota vegada que dican la seva atenció á festas exclusivament y no'n dedicau una part á defensar els interessos de cada individuo y 'ls malparats de la associació en general.

Després, y seguidament, d' exténdres en consideracions respecte á lo que aqueixos honradissims y honorables ciutadans cotxeros deurián y no deurián haver de fer, l' escriptor a qui aludeixo s' atrevia á establir comparacions (sempre odiosas) entre 'l nostre gremi y sos companys de Madrid, els quals constitueixen, (segons la afirmació del articulista), una forta agrupació de més de 3,000 individus, ab 125,000 pessetes de remanent en la seva caixa de resistència, mentres que 'la aurigas de Barcelona, no sols no comptan ab mitja pesseta de fondo, sino que, ben garbellat tot, tal vegada's trobaria algun que altre empréstit contra, —y no soldat,— a sos companys de la Còrt. Aquesta era la conclusió sustentada y la acusació feta pel periodista en la revista obrera á que 'm refereixo.

Si això fos cert, que no pot serho, y més endavant ja's dirá per què, seria sempre una indiscreció y una prova de refinada malícia, el traure á relleu la robe bruta, ó 'ls drapets al sol, com s' acostuma dir, d' aquesta associació d' honorables cotxeros, cosa que maleïda siga la part que interessa al respectable públic.

Pero, com acabo de dir, això no prova pas que siga veritat la imputació, y ho demostra 'l fet de que seria massa ignoscible el suposar als cotxeros de Barcelona provi inconsients pera entregarse á festas y xerinolas (com colectivitat, s' enten) no ja si careixessin d' un bon remanent en sas caixas que 'ls permetessin lluirse de la fam á ells y á sas companyeras y fills dat cas d' estallar un conflicte ab sos explotadors, sino fins en el cas de que vegessin lessionat els seus interessos en lo més mínim, ó 'ls burgesos que 'ls manan tractessin de menoscabar, ni de lluny ni d' apropi, sa dignitat d' obrers y d' homes lliures.

Ja veyéu, donchs, com l' articulista en qüestió deu esser un aficionat á tocar el violón y descarat improvisador de guatillas, ja veyéu com ha parlat d' una cosa que li es completament extranya, sense recordar-se del vulgarissim proverbio de que sab més un boig á casa seva que un 'sabi en la dels altres. Caldria, no obstant, que 'ls cotxeros de Barcelona, grans amics del societarisme, sapiguessin desmentir en públic y d' una manera convincent al escriptor que comprometé el seu bon nom desde las columnas d' una ja difunta publicació obrera.

Pero, no sols això no es tot, sino que encare falta lo pitjor; es dir, falta l' argument aquiles, que aplastarà per sempre més á aqueix periodista... impostor y á tots els escriptors que gosin á parlar de lo que no entenen. Allá vā.

Retallo de *El Progreso* de ja fá bastants dies (pero que al ocuparme'n ab retràs, per exigències atendibles, no desvirtua la cosa), d' aqueix diari que 's titula radical y defensor del obrer, ab el mateix dret que en Lerroux pot condecorar-se ab la dignitat de patxá dels mussols, y com jo podràs titularme el *Preste Juan de las Indias*, lo següent:

En el mitin celebrado por la Sociedad de cocheros «La Fraterna», después de abierto el acto, el compañero Ibañez, en representación de la Sociedad de cocheros de Madrid «La Unión», descubrió la bandera entre los aplausos de la concurrencia que llenaba el local.

A continuación hicieron uso de la palabra los compañeros Márquez, Sintas, Satué y Larriba, socios de «La Fraterna», Puig y Galcerán, de la Económica Socialista Campmany, de la Sociedad de tranvías, y Badía, de la Dependencia Mercantil.

Ibañez leyó dos trabajos recibidos de «La Unión» de Madrid y un soneto del compañero Andreu, residente en Madrid.

Todos los oradores expusieron sus deseos de que los obreros cocheros recaben á la sombra de la nueva bandera, aquellas mejoras á que tienen derecho, algunas hasta por humanidad, como por ejemplo, en el servicio de cuadras, en que los patronos les obligan á permanecer durante la noche como si fueran irracionales, puesto que han de dormir en la paja y con las mantas que usan los primeros, muchas veces atacados de enfermedades infecciosas.

El compañero Martí hizo el resumen, repitiéndolo les vivas á la bandera, al proletariado universal y á la Solidaridad obrera.

La cosa no pot ésser més clara ni més terminant: els cotxeros de Barcelona son felissons. Qualsevol es prou imbècil per admetre, ni per un moment tan sols, que l' honorable gremi de nostres aurigas, com

un grup de noyets entremaliats y sense senderi, se posessin á jugar á las banderetas, tinguessin humor de llegir versos y sentissin ganas de recrearse ab lectures literaries, si no tinguessin l' estomach ben nutrit; si no confiessin en que, contant ab medis de resistència, tenen assegurats el seu pa y la seva dignitat.

En quant á això de que parla el periódich citat, relativi á que 'ls burgesos els obligan á dormir entre animals, com si fossin altres tants, y á acoixar-se ab mantas que serveixen pels primers (els animals j'eh?) deu ser un quènto, una humorada del redactor encarregat de fer aqueixa transcrita gacetilla, que tampoch deu saber lo que 's pesca ni'l terreno que trepitja.

Massa saben els cotxeros ahont venen llits cómodos ab soniers de mollas magnificas, matalassos de llana perfectament tous y mantas que abrigan més ab mirarlas, de peludas y confortables que son. ¿Cóm es possible, donchs, que sabent tot això els cotxeros, aguantessin las barbaritats que diu ne son víctimas, aqueixs periódich?

Jo sé més d' aquest assumptu que l' articulista de la revista obrera, que 'l periódich pseudo-radical y que tot el món plegat, inclusi els mateixos interessats, perquè sé que 'ls cotxeros de Barcelona no viuen á Barcelona com tothom creu. Viuen... á Babia y venen de las Batuecas.

N. BAS Y SOCIAS

ESPURNAS

¡Qué dura poch el bon temps!

Apenas inaugurada
la estació dels días llargs
y, les nits de dolsa calma,
vé l' època tornientosa
de las plujas desfermades,
de las riuhadas tremèndas,
del ventot que assol y mata.

Ha passat l' hermés estiu,
la tardó ha fet ja sa entrada:
cada jorn l' ex-ardent sol
s' alsa de més mala gama
y's fica al llit més aviat
que va ficar's hi el dia antes;
y en mitj d' això, el pobre obrer
que sols menja quan traballa,
mirant al forn ab un ull
y l' exhausta bossa ab l' altre,
afigit, desconsolat,
tira comptes... y repara
que al pas que 'l dia s' escursa
iay! el preu del pa s' allarga.

¡Fas la Solidaritat

à Catalunya?... ¡Estás fresch!
Ets un perfecte egoista,
un fanàtic del terror,
un facíssim sense senderi,
un mal disressat agent
del odioi separatisme,
un fenici, un mercader...

¡Düs la Solidaritat
á Galicia?... ¡Deu del cell!

Ets un enemic d' Espanya,
un violador de las lleys,
un sembrador de discordias;
un malvat, que no content
ab pertorbá á Catalunya,
pretens enredar també
á una gent que ara com ara
no 't necessita per res.

Si t' quedas aquí, ets un bárbaro;
si surts à fora, molt més;
aislante, es un egoista;
expansionante, un pervers...

Caballers no solidaris,
siguin lògichs un moment;
perque vostés no's disgustin
évolen dímos qué hem de fer?

—En una encíclica, el Papa
acaba de condemnar
el modernisme.

—¡Dimontri!
¿Es dir que d' aquí endavant
els xixartellos catòlics
no podrán díus els cabells llargs?

—Cincuenta casas hundidas,
doscientas muy malparadas,
treinta personas ahogadas
quince desaparecidas...

¡Això de Málaga aterra!

—Pero ho ha fet l' aigua?

—Sí.

—Jo 'm creya qu' en 'quella terra
no hi havia sino vi.

—El 29 de Setembre!

Al anà á commemorar
aquesta fetxa gloriósas
dúi el cor:—¡Trenta nou anys!

¡Trenta nou anys de torpesas,
d' esforços mal empleats,
de caminades inútils,
de laborar sense plan!

¡Trenta nou anys que, aplicantlos
á un traball constant y honrat,
son prou per transformar á un poble,
girantlo de dalt á baix!

—¿Qué hem fet en 'quest temps nosaltres?

—Res... Discutir, perorar,

nombrar un comité cada hora,

llensar un jvisual cada quart

y anar seguit xano xano

sempre enrera, com els crancs.

—El 29 de Setembre...

—¡Vés perquè 'ns vam molestar

dant aquella sacudida

á l' ànima nacional!..

—Als trenta nou anys de darla,

miréu com estém, germans:

estém igual que llavoras,

y absolutament igual!

—Contempleula;... Aplastant als pobres moros,

ha adornat orgullosa ab nou llore

la bandera que dí aquella divisa:

liberté, égalité, fraternité.

—Admireu!... Y que consti ara per sempre

que un poble pot á un altre atropellé

y imposarli 'l progrés á canonades,

tot d'hiente per xó republicà.

C. GUMÁ

El programa de don Anton

(INTERVIEW)

—Té deu minuts per mí, senyor president?

—Un interrogatori?

—No hi arriba: quatre petitas preguntes, sense gota de malició. Primera: ¿Qué se sab d'Africa?

—Ja está tot arreglat. Els moros cedeixen, els francesos cedeixen, els alemanys cedeixen...

—Breu: que la humanitat entera conjuga el verb cedir. —Y què temps durarà aquest arregló?

—Ah!... Fins que torni á espatriar-se. El problema africà, com las mercancies trençadisses, porta sempre en el lloc més visible la paraula *frágil*.

—¿Quin ha sigut, en aquest assumptu, el paper d'Espanya?

—Entre ridícul y d' estrassa. Els primers dies per poch rellisquem y 'ns deixem enredar en un capell d'aventuras, que 'l diable sab de quina manera n' hauríam sortit.

—Afortunadament, no hem relliscat, gracias... a qui?

—Ni jo mateix ho sé. Potser l' exemple d' Inglaterra, que ni un sol moment s' ha mogut de la barrera, mirantse 'ls toros ab tota tranquilitat, ha influit una mica en el nostre ànim.

—Y de les Corts ¿qué?

—Penso obrirlas dintre de pochs días.

—Y naturalment, ab ocasió d' aquesta obertura, començará vosté á desarrollar el seu programa polític...

—No 'm fasss riure!... El meu programa... es no tenir programa de cap mena.

—Però bé treballarà, bé donarà una forma ó altra á las seves iniciatives, als seus pensaments.

—Segons com vajin las cosas. ¿No sab vosté que aquí li qui governa no es el Gobern?

—Donchs qui es?

—Las circumstancies.

—¿Quin projecte començaran á discutir las Corts?

—El d' Administració local?

—Potser si.

—Diu que vosté se'l mira ab molt carinyo aquest projecte.

—Jo? No 'm miro ab carinyo res. Ja m' ha passat l' edat dels amors, lo mateix á las donas que als projectes. Penso la cosa, la perfilo, la proposo, y si s' aprova, bé, y si no s' aprova, tan amichs com avans.

—Vol dir això que, si la oposició es molt violenta, vosté transigirà y deixarà que 'l projecte d' Administració local sufreixi modificacions...

—Lo que això vol dir es que jo defensaré la meva obra del modo y en la forma que pugui, y després... els vots parlaran.

—Capitol de pressupostos. —Ja 'ls té fets?

—Y á punt de presentar-los sempre que convinguin.

—Ab el poch temps que falta per acabar l' any, ja cal que això sigui prompte.

—Tant se val.

—Oh, no! Perque, calculi quina seria la situació de vosté si 'l dia 31 de Desembre no estiguessin aprobats...

—Pues si no estaven aprobats, ho deixariam per un' altra ocasió.

—Y ab quin pressupost governaria?

—Ab el del any passat, ó ab el del anterior ó ab cap. Creu vosté que pera fer pagar las contribucions al pais se necessitan pressupostos ni romàssos? Una papeleta ab uns quants números ben mal fets y una rúbrica ben embolicada, l' aprèni y l' amenassa d' embàrch al darrera, y ja està arreglat tot.

—Pero això no es fer política.

—Ja ho sé.

<p

